

A ROMÁNIAI ZSIDÓSÁG MEGSEMISÍTÉSE

/Mivel az utóbbi időben - de nem csak az utóbbi időben - megszorodtak azok a román vádaskodások, melyek szerint a *magyar nemzet* felelős a Magyarországról és főképp Erdélyből deportált zsidók sorsáért, s ezzel szemben az akkori *román kormányzatok* nemhogy nem felelősek a zsidók ellen elkövetett gaztettekben, de még meg is akadályozták a romániai zsidóság elpusztítását --- közöljük az alábbi dokumentumértékű szöveget, amely *LÉVAI JENŐ: Zsidósors Magyarországon* c. könyvének (Magyar Téka, 1948) A szomszédos államok zsidóságának megsemmisítése c. VII. fejezete (64-66. old.). A könyv Romániában *természetesen* indexen van...és nagyon *természetellenesen* Magyarországon sem hozzáférhető akárkinek.

Magyarázata e ténynek alighanem abban a gyalázatos és a hitlerizmus keltette zavarosban mindig is készséggel halászó szovjet próbálkozásban keresendő, amely nemcsak meggyalázta és hatalmi céljaira aljasul mindig is felhasználta *hatmillió* embertestvérünk mártíremlékét, de az áldozatok segítségére siető igaz emberi szándékokat is megpróbálta vagy kisajátítani, vagy megsemmisíteni. Gondoljunk csak *RAUL WALLENBERG* sorsára.

A könyv mostani felidézése nem a román felelősségérzés felkeltésének rejtett szándéka; a mai helyzetben ez hiú próbálkozásnak tűnik. Inkább a bennünk - erdélyi magyarokban - még inkább felelősséggé mélyülő történeti önszemlélet „beérése”, amely saját múltjában: a szovjet mentalitás, és önnön sorsában: a zsidóüldözés analógiáira bukkanva, kísérteteit nevének meri nevezni./

(Ara-Kovács Attila)

A román uralom az ottani zsidósággal szemben már szintén igen korán hoz szigorú intézkedéseket. A faji tanok itt is jól előkészített talajra találtak. Nagy-Románia fölborulása feletti elkeseredést zsidóellenes intézkedésekkel igyekeztek levezetni. A Gigurtu-kormány 1940-ben már a faji törvényeket vezeti be, kisajátítják a zsidóbirtokokat is. 1940 szeptember 6-án kezdődik a legionárius Antonescu-diktatúra. Internálótáborok sora (Csíkszereda, Caracal, Tg. Jiu, Zsilvölgye) zárja magába a zsidók ezreit, ahol halálra éheztetik őket *Gheorghe Zlatescu* ezredes, *Grigoria Trepadus* főhadnagy és társai /1/. Az életben maradtakat a Dnyeszteren túlra deportálják, és ott végzik ki.

A Vasgárda tagjai 1941 januárjában szerte az országban pogromokat rendeznek. Antonescu ezzel az indoklással igyekszik lecsillapítani a vasgárdistákat: „Ne harcoljatok, mert a harcok során eleső legionáriusok könnyebbé teszik, hogy a zsidók és a szabadkőművesek vegyék kezükbe a hatalmat.”

A lázadás leverése után mondja Antonescu: „A lázadók borzalmas vérfürdőket rendeztek, nem vették figyelembe az emberiesség legelemibb követelményét sem, s véres szenvedélyük nem ismert határt... Megfelelő bizonyítékaim vannak arra vonatkozólag, hogy a legionáriusok mily módon kínozták és rabolták ki a gazdag zsidókat...”/2/

Bukarest zsidónegyedében, Duestiben az üzleteket kifosztották, és többszáz zsidót legyilkoltak. Antonescu leveri a vasgárdát, de erőteljesen intézkedik a zsidók ellen is, akik kivándorlással s megvesztegetéssel védekeznek. Ó-Románia területén ez utóbbi eszköz célravezetőnek bizonyult, sajnos azonban annál rettenetesebb sorsra jutott Bukovina, Transznisztria és Odessza zsidósága.

1941 júliusában az oroszok visszavonulnak, s román csapatok és német Gestapo-kirendeltségek vonultak be Bukovinába. Iasi-ban a román csapatok 14.000 zsidót öltek meg, Ciudei községben 600-at.

Július 6-án a 60.000 zsidó lakosú Cernauti-ba vonultak be. Másnap már 1200 zsidót lőttek agyon, köztük dr. Mark főrabbit, s felgyújtották a nagytemplomot. A Bukovina fölötti uralmat *Cornel Calotescu* tábornok megyefőnökként veszi át, s kabinetirodai igazgatójával, *Sterne Marinescu* őrnaggyal hozzálát az ottani 150.000 zsidó likvidálásához.

Cernauti és Dorohoiu gettóiban 10-15.000 férőhelyre 50.000 embert zsúfolnak össze. A 37/1941. sz. parancs 1941 október 10-én a bukovinai teljes zsidó-lakosság deportálását rendeli el. A román csendőrség és rendőrség végzi ezt a műveletet. Cernauti-ban előbb kirabolják, azután 1941 végétől 1942 nyaráig 30.000 zsidót deportálnak. 20.000 visszatartanak, a legjobb módúakat, és állandóan zsarolják őket. Két táborból deportált 60.000 zsidóból 12.000 jön csak vissza. Így deportálják azután Suceava, Cimpulung, Radauti, Storojinet, Dorohoiu és Hotin vármegyék összes zsidó lakosságát Transnistriába. A 150.000 zsidóból 25.000 marad csak életben.

Súlyos bűntény történt Odesszában is. A vörös hadsereg a várost 1941 október 16-án kiürítette. A bevonuló román csapatok hatnapi vérfürdője után október 22-én felrobbant az a ház, ahol az odesszai román katonai parancsnokság helyezkedett el. A lakossággal szemben megtorlást rendelt el táviratilag Antonescu, hivatkozván arra, hogy bizonyosan partizán tevékenység történt. (A későbbi vizsgálat megállapította, hogy aláaknázták a kivonuló orosz csapatok.) Antonescu parancsa szerint minden megölt tiszt után kétszáz, legényért egyszáz polgár végzendő ki. A robbanás tizenhat tisztet, nyolc altisztet, egy tisztviselőt és harmincöt legénységi állományú katonát ölt meg. 8.500 embert kellett tehát kivégezni. Több mint 35.000 zsidót fogdosott össze *Gazun Trestiroian* tábornok, majd *Nicolae Maciei* hadtesttábornok, s részben akasztással vagy agyonlövésssel, majd pedig gépfegyverzéssel, végül benzinnel való felgyújtással végezték ki őket az Odessza melletti Dalniki kolhoz területén.

A legsúlyosabb tömeggyilkosság Golta megyében történt, ahol 70.000 zsidó embert mészároltak le *Modest Isopescu* ezredes megyefőnök és *Aristid Padure* alispán segítségével. Az első intézkedések itt is gettó és táborok létesítéséről szóltak. Bogdanovka, Dumanovka és Akmecetka a leghírhedtebbek.

Bogdanovkán 48.000 zsidót rabolt ki Isopescu társaival. Amikor már nem adtak elő semmit a szerencsétlenek, kiéheztette őket - 40 napig nem engedett kívülről élelmet behozni -, majd pékműhelyt nyitott, és friss kenyeret adott el - aranyért. Egy kenyér ára 5 aranyrubel volt. Mikor már ez a módszer sem segített, Isopescu a zsidók kiírását rendelte el. 1941 december 21 és 23-a között négy istállóba terelték az embereket. Előbb a gyengéket, betegeket, öregeket és gyermekeket, s ott agyonlőtték őket, majd benzinnel leöntve, felgyújtották az istállókat. A többi 80-100 főnyi csoportokban a Bogdanovka melletti 3 km-re folyó Bug folyó egy nagyobb szakadékához hajtották. Egy kis erdőben elszedtek mindenüket, szájukból kitörték az aranyfogakat, levagdosták gyűrűkkel együtt az ujjukat, és 35-40 fokos hidegben meztelenre vetkőztetve a 30 méter mély szakadék szélén tarkólövésssel végeztek velük. A hullák a szakadékba estek. Így tartott ez három napig. Karácsony ünnepén „pihentek” a hóhérok. Isopescu nagy társasággal jött ki gyönyörködni művében, és szorgalmasan filmezte a holttestek csoportjait. December 28-án újból kezdtek, és két nap alatt befejezték művüket: a bogdanovkai 48.000 zsidóból 200 kiválasztott maradt meg. Ezek feladata volt a „temetés”. Két hónapon át folyt a máglyákon való elégetés: egy sor fa és szalma, egy sor holttest, egy soványabb mellé egy kövérebb holttest (Isopescu személyes

utasítása, hogy „jobban táplálja a tüzet a zsírosabb hulla”). 1942 február végén befejezték munkájukat, akkor 150-et agyonlőttek a 200 munkásból is.

Isopescu Dumanovkán 18.000 zsidót végeztetett ki hasonló módon. Akmecetkán viszont egy gazdaságban, válogatott kegyetlenségekkel halálra gyötörtetett pribékjeivel 5.000 embert. Állandóan járt ide ittas állapotban ez a szadista tömeggyilkos, gyönyörködött kínjaikban, fényképezgette őket.

A Vartujen-i táborban 23.000 zsidót öltek meg. Besszarábiában 150.000 zsidó közül csak 7.000 maradt az ukrajnai deportáció után életben (Chisinau-ban 70.000, Cetatea Alba-ban 8.000 zsidót öltek meg), Vapniarka, Balta s egyéb táborokban hasonló volt a helyzet. Sok helyütt kizárólag takarmányborsó volt a táplálék, amitől paralízist kaptak a zsidó internáltak. A román parancsnokok már előre közölték a beérkezett szállítmányokkal: „Két lábon jöttetek, és ha nem juttok a temetőbe, négyen távozhattok csak.” A népbírószági tárgyaláson felvonult tanúk egész sora, köztük egy ismert zsidó táncosnő: *Rebeca Marcus*, az odesszai opera volt primabalerinája csakugyan a paralitikus hűdés folytán négykézláb tudott csak mozogni. /3/

□

Amíg tehát Közép-Európa egész zsidóságát szinte tökéletesen megsemmisítették a németek, a közel milliós magyar zsidóságot - mindaddig fizikai létében szinte érintetlen „közép-európai zsidóságot” - Horthy kormányzó és a Kállay kormány „védelme alatt” tudja a hitlerizmus...

A magyar zsidóság mindamelllett aggódó szorongással kíséri figyelemmel a világháborús frontok alakulását, mert mindenki érzi és tudja, hogy csak a szövetségesek gyors győzelme a nácizmus felett hozhatja meg a felszabadulást az elnyomott közép-európai országok népének. A zsidóságon régen beteljesedett már Hitler gyűlölettől habzó próféciája:

„Egyet leszögezhetek, a zsidóknak mindenütt el fog menni a kedvük a nevetéstől.” /4/

J e g y z e t e k

- 1.- Bunaciu főügyész és Saraciu népügyész által a román népbírószág előtt tett vádbeszédek alapján.
- 2.- Részlet Antonescu rádióbeszédéből.
- 3.- Román népbírószági ítéletek alapján.
- 4.- Adolf Hitler 1942. október 4-i beszédéből.